

หนังสือชี้ชวน คู่มือสำหรับนักลงทุน

หนังสือชี้ชวนของหุ้นกู้สามารถแบ่งเนื้อหาได้เป็น 3 ตอนหลักๆ ได้แก่ ส่วนแรก คือ รายละเอียดของหุ้นกู้ที่เสนอขาย ส่วนที่สอง เป็นรายละเอียดในการของ การจัดจำหน่าย และการจัดสรรหุ้นกู้ และ ส่วนสุดท้าย คือ ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทผู้ออก รูปแบบที่กล่าวมานี้อาจจะไม่เป็นเช่นนี้เสมอไปได้ แต่เป็นรูปแบบที่หุ้นกู้ส่วนใหญ่ใช้ในการนำเสนอในหนังสือชี้ชวนหุ้นกู้ภาคเอกชน

● รายละเอียดของหุ้นกู้ที่เสนอขาย

ส่วนนี้จะบอกให้ผู้อ่านทราบถึงลักษณะที่สำคัญของหุ้นกู้นั้น ได้แก่

- คำจำกัดความ ซึ่งจะมีรายละเอียดว่าคำที่ใช้ในหนังสือชี้ชวนเล่มนี้ แต่ละคำมีความหมายว่าอะไร เช่น "ผู้ออกหุ้นกู้" คือใคร ซึ่งก็คือชื่อบริษัทผู้ออกนั้นเอง โดยในหนังสือชี้ชวนจะแทนตัวบริษัทผู้ออกว่า ผู้ออกหุ้นกู้ เป็นต้น
- ลักษณะสำคัญของหุ้นกู้ที่เสนอขาย จะบอกถึงชื่อของผู้ออกหุ้นกู้ ที่ตั้ง ชื่อเฉพาะของหุ้นกู้ ประเภทหุ้นกู้ จำนวนที่เสนอขาย มูลค่าที่ตราไว้ ราคาเสนอขาย อัตราดอกเบี้ย วันเดือนปีที่ออกจำหน่าย วันครบกำหนดได้ถอน วันชำระคืนเงินต้น (ถ้ามี) เป็นต้น ในส่วนนี้เราจะมาคุยกันในรายละเอียดอีกรึว่าแต่ละหัวข้อนั้นมายถึงอย่างไร
- การหักอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้ ผู้ออกหุ้นกู้จะจัดให้มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้โดยสถาบันจัดอันดับเครดิต ซึ่งปัจจุบันได้แก่ บริษัทไทยเรทติ้งอินฟอร์เมชั่นเซอร์วิส จำกัด และ บริษัทพิทักษ์ เรทติ้งส์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งอันดับเครดิตที่ให้นี้จะบอกถึงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ออกตราสารหนี้ ซึ่งจะสะท้อนถึงระดับความเสี่ยงของการผิดนัดชำระหนี้ (Default Risk) เราจะมาพูดคุยกันในรายละเอียดของการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้ทั้ง 2 แห่งนี้อีกรึ
- รายละเอียดอื่นๆ ทั้งในเรื่องสิทธิและผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นกู้ นิติบุคคลที่ประชุมผู้ถือหุ้น ของผู้ออกหุ้นกู้ การโอนหุ้นกู้ ข้อจำกัดการโอน วิธีการ เวลาและสถานที่สำหรับการชำระหนี้ โดยในส่วนนี้จะมีตารางกระแสเงินสดที่ผู้ถือหุ้นกู้จะได้รับตลอดการถือหุ้นกู้นั้น หน้าที่ผู้ออกหุ้นกู้ กรณีผิดนัดชำระหนี้ การประชุมผู้ถือหุ้นกู้ เป็นต้น
- ภาษีดูกเบี้ยหุ้นกู้ที่ได้รับ และภาษีจากการโอนหุ้นกู้

● รายละเอียดในการของ การจัดจำหน่าย และการจัดสรรหุ้นกู้

ในส่วนนี้จะบอกรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดจำหน่ายหุ้นกู้ ได้แก่

- ชื่อที่อยู่ของผู้ออกหุ้นกู้
- ชื่อที่อยู่ผู้ที่ดักการการซัดจำหน่ายและรับประกันการซัดจำหน่ายหุ้นกู้
- วิธีการเสนอขายหุ้นกู้ / การซัดจำหน่ายหุ้นกู้ จะบอกถึงวิธีการเสนอขายหุ้นกู้ว่าเป็นแบบ การเสนอขายต่อประชาชน (Public Offering) และต่อผู้ลงทุนโดยเฉพาะเจาะจง (Private placement) ซึ่งถ้าเป็นรูปแบบหลังผู้ลงทุนได้จะต้องเป็นผู้ลงทุนประเภทสถาบัน ซึ่งมี 17 กลุ่ม
- วิธีการแสดงความชำนาญในการของซื้อ
- ระยะเวลาการของซื้อ
- วิธีการของและการชำระเงินค่างของซื้อหุ้นกู้ จะระบุถึงจำนวนของซื้อขั้นต่ำ และเอกสารหลักฐานที่ต้องใช้ในการของซื้อ
- วิธีการส่งมอบหุ้นกู้

ในส่วนรายละเอียดที่กล่าวถึงในหัวข้อนี้มีความสำคัญสำหรับผู้ลงทุน เนื่องจากจะรวมเรื่อง ใบต่างๆในการของซื้อ และชื่อ ที่อยู่ติดต่อของสถาบันการเงินซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้จัดการการจำหน่าย เพื่อผู้สนใจจะได้ติดต่อสถาบันการเงินเหล่านี้เพื่อของซื้อ

● ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทผู้ออก

ส่วนนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดข้อมูลเบื้องต้นของบริษัทผู้ออกหุ้นกู้ ได้แก่ ประวัติความเป็นมา ปัจจัยความเสี่ยงของธุรกิจ ลักษณะการประกอบธุรกิจ โครงสร้างผู้ถือหุ้น คณะกรรมการและผู้บริหาร บริษัท การลงทุน การประกอบธุรกิจในแต่ละสายผลิตภัณฑ์ ซึ่ง จะบอกรายละเอียดภาวะอุตสาหกรรมและการแข่งขัน ตลอดจนโครงการในอนาคต และสุดท้ายคือ การวิเคราะห์สถานะทางการเงิน โครงสร้างเงินทุน ซึ่งผู้ออกบางรายอาจแยกส่วนการเงินออกเป็นอีกหัวข้อหนึ่งก็ได้

ในส่วนของข้อมูลบริษัทผู้ออกนี้ จะทำให้ผู้ลงทุนสามารถตัดสินใจลงทุนภายใต้ข้อมูลพื้นฐาน ของบริษัท และวิเคราะห์ถึงความเสี่ยงของธุรกิจของผู้ออกหุ้นกู้ เพื่อที่จะได้ประเมินความสามารถในการ จำหน่ายในอนาคต ได้

▣ ลักษณะสำคัญของหุ้นกู้ที่เสนอขาย

ลักษณะสำคัญของหุ้นกู้ ในส่วนนี้จะเป็นหัวข้อหนึ่ง ในส่วนของรายละเอียดหุ้นกู้ที่เสนอขาย ซึ่ง จะบอกถึงชื่อของผู้ออกหุ้นกู้ ที่ตั้ง ชื่อเฉพาะของหุ้นกู้ ประเภทหุ้นกู้ จำนวนที่เสนอขาย มูลค่าที่ตราไว้ ราคาเสนอขาย อัตราดอกเบี้ย วันเดือนปีที่ออกจำหน่าย วันครบกำหนดไถ่ถอน วันชำระคืนเงินต้น (ถ้ามี)

เป็นต้น ในที่นี้จะได้กล่าวในรายละเอียดของบางหัวข้อที่ผู้อ่านควรทราบเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน ดังนี้

- **ชื่อเฉพาะของหุ้นกู้** จะบอกว่าเป็นหุ้นกู้ประเภทใด ของบริษัทอะไร ออกรหัสที่เท่าไหร และครบกำหนดໄດ້ตอนเมื่อไหร เช่น หุ้นกู้ บริษัท โภทเทล เอ็กซ์เชิฟ คอมมูนิคัชั่น จำกัด (มหาชน) ครั้งที่ 1/2544 ชนิดทบทอยคืนเงินต้น ครบกำหนดໄດ້ตอนปี พ.ศ. 2549 เป็นต้น
- **ประเภทหุ้นกู้** การแบ่งประเภทหุ้นกู้ได้หลายรูปแบบแล้วแต่ตกลุ่มระดับการจัดแบ่ง เช่น ระบุประเภทหุ้นกู้ว่าเป็น "หุ้นกู้ระบุชื่อผู้ถือ ประเภทไม่ด้อยสิทธิ และไม่มีหลักประกัน ชนิดทบทอยคืนเงินต้น และนิผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้" จะสังเกตว่าเพียงแค่ในประเภทหุ้นกู้มีการแบ่งย่อยเป็น 4 เรื่อง คือ
 - **ชื่อผู้ถือหุ้นกู้ (registered debenture holder)** ซึ่งมี 2 รูปแบบ ได้แก่ หุ้นกู้ประเภทลงทะเบียนระบุชื่อผู้ถือ (registered bond) เช่น จดทะเบียนให้ นายศุนย์ ซื้อขาย เป็นผู้ถือหุ้นกู้ การจดทะเบียนเช่นนี้เป็นการระบุให้ตัวผู้ลงทุนเป็นผู้ถือหุ้นกู้ ซึ่งผู้ลงทุนเท่านั้นที่มีสิทธิจะได้รับชำระดอกเบี้ย หรือผลประโยชน์อื่นตามเงื่อนไขของหุ้นกู้ และได้รับชำระเงินคืนตามราคาที่ตราไว้ อีกประเภท คือ หุ้นกู้ประเภทไม่ระบุชื่อผู้ถือ (bearer bond หรือ unregistered bond) หุ้นกู้ประเภทนี้ กรรมสิทธิ์ในหุ้นกู้อยู่ที่การถือครอง และการรับประโยชน์รูปดอกเบี้ยและเงินเพื่อไถ่คืนหุ้นกู้นั้น ทำโดยผู้ลงทุนนำคูปอง (coupon) ซึ่งติดกับใบหุ้นกู้ไปแสดงเพื่อขอรับ ปัจจุบันในประเทศไทยมีเพียงหุ้นกู้ประเภทลงทะเบียนระบุชื่อผู้ถือเท่านั้น
 - **ความด้อยสิทธิและการมีประกัน** ความด้อยสิทธินี้ส่งผลกระทบต่อระดับความเสี่ยง ด้านเครดิตของหุ้นกู้ โดยแบ่งเป็น **หุ้นกู้ธรรมด้า (หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ)** และ **หุ้นกู้ด้อยสิทธิ** ผู้ลงทุนในหุ้นกู้จะได้รับประโยชน์เหนือหุ้นสามัญ ในเรื่องของสิทธิเรียกร้องการชำระหนี้ ซึ่งจะได้ก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ แต่เงื่อนไขในเรื่องความด้อยสิทธินี้เกิดขึ้น เนื่องจากในกลุ่มเจ้าหนี้เองก็มีลำดับการเรียกร้องที่ต่างกัน โดยหุ้นกู้ด้อยสิทธิจะมีสิทธิเรียกร้องการชำระหนี้หลังจากเจ้าหนี้ทุกประเภทที่มีสิทธิเหนือกว่า เช่น เจ้าหนี้บุริมสิทธิ และเจ้าหนี้สามัญ โดยจะได้สิทธิรับชำระก่อนผู้ถือหุ้นเท่านั้น ดังนั้นหากผู้ลงทุนจะเลือกลงทุนในหุ้นกู้ด้อยสิทธิย่อมต้องการอัตราผลตอบแทนในระดับสูงกว่าการลงทุนในหุ้นกู้ประเภทอื่น เพื่อชดเชยกับความเสี่ยงด้านเครดิตที่สูงขึ้น ในส่วน **ผ่อนในการมีประกัน** นั้นออกแบบมาเพื่อเพิ่มหลักประกันให้กับผู้ลงทุน ซึ่งจะทำให้ผู้ลงทุนมีความมั่นใจในการลงทุนมากขึ้น จึงต้องการผลตอบแทนที่ต่ำลง นั่นหมายถึงต้นทุนที่ต่ำลงของผู้ออก โดยหุ้น

หุ้นสิทธิ์ประกัน (*secured bond*) กำหนดเป็นเงื่อนไขให้ผู้ถือหุ้นกู้ไปได้เมื่อจากทรัพย์สินที่เป็นประกันหรือหลักประกันอื่นเพื่อชำระหนี้ตามหุ้นกู้ ในการนี้ที่บริษัทผู้ออกไม่สามารถชำระหนี้ได้ ซึ่งการประกันนี้อาจเป็นทรัพย์สิน หรือ บุคคล หรือนิติบุคคลก็ได้ เช่น ที่ราษฎร์ กันในประเทศไทยก็มีที่บริษัทแม่จะคำประกันให้บริษัทลูก ซึ่งช่วยให้บริษัทลูกนั้นสามารถระดมทุนได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำ

- เมื่อไหร่การจ่ายคืนเงินต้น โดยปกติหุ้นกู้ที่ออกในตลาดส่วนใหญ่จะจ่ายคืนเงินต้นครั้งเดียวในวันครบกำหนดได้ถอน หุ้นกู้ลุ่มนี้เรียกว่า *Bullet Bond (Straight Bond)* ส่วนอีกกลุ่มหนึ่ง คือ หุ้นกู้ที่ทยอยจ่ายคืนเงินต้น โดยจ่ายเป็นงวดๆ จะจะลดลงทุกระยะ ไม่ว่าจะเดือนในหนังสือชี้ชวน เรียกหุ้นกู้ประเภทนี้ว่า หุ้นกู้ชนิดทยอยจ่ายคืนเงินต้น (*Amortizing Bond*)
- เมื่อไหร่การจัดให้มีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ได้กำหนดให้หุ้นกู้มีประกัน และหุ้นกู้ที่จำหน่ายแก่ประชาชน เว้นแต่เป็นหุ้นกู้ไม่มีประกันระยะเวลาสั้น (อายุไม่เกิน 270 วัน) ให้มีการแต่งตั้งผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ ซึ่งจะเป็นสถาบันการเงินที่มีความมั่นคง และไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้ง โดยมีหน้าที่ในการติดตามดูแลให้ผู้ออกหุ้นกู้ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อตกลงที่ระบุไว้ในข้อกำหนดสิทธิ และเรียกประชุมผู้ถือหุ้นกู้ การที่หุ้นกู้นี้มีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ก็เหมือนกับมีผู้ดูแลผลประโยชน์ให้ผู้ถือหุ้นกู้ จำนวนที่เสนอขาย ระบุจำนวนหน่วยทั้งหมดที่เสนอขายในครั้งนั้น
- มูลค่าที่ตราไว้ (Face value, Par value, Principal amount) เป็นจำนวนเงินที่ผู้ออกจะต้องจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นกู้เมื่อครบกำหนดได้คืน แต่ราคาที่เสนอขาย หรือ จำนวนเงินที่ผู้ออกได้รับอาจมากกว่า หรือน้อยกว่ามูลค่าที่ตราไว้ก็ได้
- อัตราดอกเบี้ย (Coupon) เป็นผลตอบแทนซึ่งผู้ถือหุ้นกู้จะได้รับ ซึ่งจะกำหนดเป็นร้อยละต่อปี หุ้นส่วนใหญ่ในประเทศไทยจะกำหนดจ่ายดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้ง แต่ก็มีบางรุ่นที่จ่ายดอกเบี้ยปีละ 4 ครั้ง โดยความสามารถแบ่งหุ้นกู้ตามประเภทดอกเบี้ยได้เป็น 3 รูปแบบใหญ่ๆ คือ
- หุ้นกู้ที่ไม่จ่ายดอกเบี้ย (Zero coupon bond) เป็นหุ้นกู้ที่ไม่มีการจ่ายดอกเบี้ยระหว่างอายุหุ้นกู้ แต่ผู้ลงทุนจะได้ประโยชน์ในลักษณะของการซื้อในราคาน้ำมูลค่าต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้ ซึ่งในปัจจุบันตราสารหนี้ที่มีลักษณะเช่นนี้ในประเทศไทย เช่น ตัวเงินคลังและ พันธบัตรองค์กรบริหารสินทรัพย์สัมหาริมทรัพย์ (PLMO) แต่สำหรับภาคเอกชนยังไม่มีโครงสร้างหุ้นกู้ประเภทนี้
- หุ้นกู้ที่จ่ายดอกเบี้ยคงที่ (Fixed rate bond) หุ้นกู้ประเภทนี้จะมีการจ่ายดอกเบี้ยเป็นอัตราคงที่ตลอดอายุหุ้นกู้ ซึ่งเป็นลักษณะส่วนใหญ่ของหุ้นกู้บ้านเรา เช่น หุ้นกู้ไม่มีประกัน บริษัท

นางสาวกปิตรเลียม จำกัด (มหาชน) (BCP063A) อายุคงเหลือ 4.46 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 8.25 จ่ายทุก 6 เดือน เป็นต้น

- หุ้นกู้ที่อัตราดอกเบี้ยลอยตัว (*Floating rate bond*) หุ้นกู้ประเภทนี้กำหนดอัตราดอกเบี้ยผูกไว้ กับอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงิน เช่น MLR อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี THB Fixing Rate 6 เดือน เป็นต้น และจะระบุส่วนต่าง (Margin หรือ Spread) จากอัตราอ้างอิงไว้อ้างยังชัดเจน ทำให้อัตราดอกเบี้ยของหุ้นกู้นี้จะปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง เช่น หุ้นกู้ไม่มีประกัน บริษัทเงินทุน ขนาด จำกัด (มหาชน) อายุคงเหลือ 1.46 ปี อัตราดอกเบี้ยลอยตัว จ่ายทุก 3 เดือน โดยอ้างอิง MLR เนลี่ยของธนาคารกรุงเทพ กลิตรไทย กรุงไทย ไทยพาณิชย์-2.00% ต่อปี หุ้นกู้มีประกันบริษัท ไพรเมส ลีสซิ่ง จำกัด (PLC047A) อายุคงเหลือ 2.74 ปี อัตราดอกเบี้ยลอยตัว จ่ายทุก 6 เดือน โดยอ้างอิง THBFIX + 0.45% ต่อปี เป็นต้น
- วันเดือนปีที่ออกจำนำย / วันครบกำหนดไถ่ถอน
- วันชำระคืนเงินต้น ในกรณีที่เป็นหุ้นกู้ประเภททอยจ่ายคืนเงินต้น (Amortizing Bond) จะกำหนดจำนวนเงินต้นที่จะชำระคืนในแต่ละงวด และวันที่จะชำระคืนไว้อ้างยังชัดเจน

▣ อันดับความน่าเชื่อถือ

อันดับความน่าเชื่อถือ หรือ อันดับเครดิต (Credit rating) เป็นสัญญาณที่แสดงถึงความน่าเชื่อถือและความสามารถในการชำระดอกเบี้ยและเงินไก่คืนได้ตรงตามจำนวนและเวลาที่กำหนด โดยเป็นความเห็นที่ได้รับการวิเคราะห์อย่างละเอียดจากสถาบันอันดับความน่าเชื่อถือ (Credit rating agency) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์เครดิต

อันดับความน่าเชื่อถือนั้นเป็นครื่องชี้ความเสี่ยงด้านเครดิตเฉพาะของตราสารหนี้ฉบับที่สถาบันจัดอันดับนั้นได้ให้ความเห็น และไม่ได้ชี้โดยตรงหรือโดยอ้อมถึงความเสี่ยงด้านเครดิตของตราสารหนี้ฉบับอื่นซึ่งออกโดยผู้ระดมทุนรายเดียวกัน หรือแม้กระทั่งความเสี่ยงด้านเครดิตของตัวผู้ระดมทุนเอง (ที่มา : การวิเคราะห์การลงทุนในตราสารหนี้ โดย ศ.ดร.อัญญา ขันธวิทย์)

มาถึงจุดนี้ก็เขียนของขายความสักหน่อย ว่าปกติอันดับความน่าเชื่อถือที่เราเห็นนั้นแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ อันดับที่จัดให้กับบริษัท (Company Rating) และอันดับที่จัดให้กับหุ้นกู้รุนนนๆ (Issue Rating) หากคนอาจสงสัยกับคำว่าอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้ต่างกันแม้ออกโดยบริษัทเดียวกันก็อาจมีอันดับที่แตกต่างกันได้ ลองคุยก้าวบ่ายๆ เช่น หุ้นกู้ไม่ด้อยลิฟท์ และมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน กับหุ้นกู้ด้อยลิฟท์ ที่ออกโดยบริษัทดียกันอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้ที่ไม่ด้อยลิฟท์ และมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

ย่อมสูงกว่า (ถ้าเงื่อนไขอื่นๆ เหมือนกัน) เพราะว่าสิทธิของผู้ลงทุนในการเรียกร้องจากบริษัทที่นั้นสูงกว่าผู้ลงทุนที่ลงทุนในหุ้นกู้ด้อยลักษณะนี้จะพบว่าอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้แต่ละรุ่นนั้นอาจมีความแตกต่างกันได้แม้จะมีผู้ออกเป็นรายเดียวกันก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจาก ข้อมูลพื้นฐาน ตลอดจนคุณลักษณะของหุ้นกู้ที่แตกต่างกันนั้นเอง หากนักลงทุนจะพิจารณาลงทุนควรศึกษาข้อมูลอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้รุ่นที่ต้องการลงทุน

สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ราชวิถีกันดีในระดับโลก คือ Moody's Investor Service Inc. (Moody's) และ Standard and Poor's Corporation (S&P) ซึ่งรับจัดอันดับความน่าเชื่อถือให้กับตราสารหนี้ทั่วโลก และในส่วนของประเทศไทยนั้น ปัจจุบันมีบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ 2 แห่ง ได้แก่ บริษัท ฟิทช์ เรทติ้งส์ (ประเทศไทย) จำกัด (FITCH) และ บริษัท ไทยเรทติ้งแอนด์อินฟอร์เมชั่นเซอร์วิส จำกัด (TRIS) โดยปัจจุบันทางสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้นังคับให้ผู้ออกหุ้นกู้ทุกรุ่นต้องผ่านการจัดอันดับความน่าเชื่อถือจากสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

กระบวนการจัดอันดับความน่าเชื่อถือก้อนนี้จะมีหลักการที่คล้ายคลึงกัน ในที่นี้ผู้เขียนขอกล่าวเพียงคร่าวๆ เท่านั้นเพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพกว้างร่วมกัน บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือจะจัดตั้งทีมนักวิเคราะห์เพื่อรับผิดชอบในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของบริษัทและข้อมูลพื้นฐานของหุ้นกู้นั้น โดยบริษัทจะหาข้อมูลทั้งจากแหล่งภายนอกทั้งข้อมูลอุตสาหกรรม เศรษฐกิจ และ ข้อมูลนการเงินที่มีการเปิดเผยอยู่แล้ว ประกอบเข้ากับการวิเคราะห์ในเชิงลึกจากข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารของบริษัท และมีการนำเสนออันดับความน่าเชื่อถือต่อที่ประชุมของบริษัทเป็นลำดับขั้นต่อไป เพื่อให้มีการระดมความคิด และศึกษาวิเคราะห์อย่างรอบคอบ

เราามาดูในส่วนที่นักลงทุนพยายามคงอยากรู้ว่า แล้วอันดับความน่าเชื่อถือที่เราเห็นนั้นแปลความว่าอะไร โดยปกติอันดับความน่าเชื่อถือที่จัดนั้นจะประกอบด้วย อันดับความน่าเชื่อถือตราสารระยะสั้น และตราสารระยะยาว แต่ในที่นี้สำหรับการคุยเรื่องหุ้นกู้นั้นเราวอธิบายเพียงแค่ตราสารระยะยาวเท่านั้น โดยอันดับความน่าเชื่อถือที่เราเห็น ได้แก่ AAA, AA, A, BBB, BB, B, C และ D สำหรับ TRIS และสำหรับ FITCH นั้นมีลักษณะเช่นเดียวกันแต่ในส่วนอันดับความน่าเชื่อถือที่ต่ำกว่า B นั้นจะแบ่งละเอียดกว่าได้แก่ CCC, CC, C, DDD, DD และ D

AAA หมายถึง คุณภาพเครดิตสูงสุด มีความเสี่ยงต่ำสุด

AA หมายถึง คุณภาพเครดิตสูง

A หมายถึง คุณภาพเครดิตปานกลาง ค่อนข้างสูง

BBB หมายถึง คุณภาพเครดิตปานกลาง

BB หมายถึง คุณภาพเครดิตต่ำ

CCC, CC, C หมายถึง ความเสี่ยงสูงมาก มีท่าทีว่าจะผิดนัด

DDD, DD และ D หมายถึง ผิดนัดชำระหนี้ (Default)

โดยอันดับความน่าเชื่อถือนี้อาจมีครึ่งหมาย + หรือ - ต่อท้าย เพื่อจำแนกความแตกต่างของคุณภาพของอันดับความน่าเชื่อถือภายในระดับเดียวกัน เช่น AA-, BBB+ เป็นต้น

สำหรับหัวข้อนี้ ผู้เขียนได้หยิบยกมาถ่อมารวมกันทั้งในส่วนของ TRIS และ FITCH โดยแบ่งกลุ่มให้เห็นและเสนอหลักการว่างๆ เท่านั้น ถ้าผู้อ่านสนใจข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสอบถามได้ที่ศูนย์ซื้อขายฯ หรือ จะเข้าไปดูในเว็บไซต์ของทั้งสองบริษัท ได้แก่ www.tris.co.th และ www.fitchratings.com นอกจากนี้ในหนังสือชี้ชวนก็จะมีการระบุว่าอันดับความน่าเชื่อถือแต่ละอันดับหมายถึงอะไรอยู่แล้ว